

Správa zo zahraničnej pracovnej cesty v Sofii a návrh na schválenie komisie (KSR 155/2019)

V dňoch 19. – 20. septembra 2019 sa predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky zúčastnila na každoročnom úvodnom stretnutí projektových tímov Európskej siete súdnych rád. V súlade so Strategickým plánom ENCJ na roky 2018-2022, ktorý bol prijatý Valným zhromaždením siete v Paríži v júni 2017 a v súlade s Pracovným plánom ENCJ na projektový rok 2019/2020 sa dohodlo na pokračovaní nasledujúcich projektov:

Projekt č. 1 – hlavný projekt Nezávislosť, zodpovednosť a kvalita justície

Projekt č. 2 – Dôveryhodnosť a image justície

Projekt č. 3 – Digitálna justícia

Projekt č. 4 – Workshop k hodnoteniu sudcov v krajinách EÚ

Nezávislosť, zodpovednosť a kvalita justície – Popis projektu a aktivít v rámci projektu

Prístup k spravodlivým, nezávislým a nestranným súdom ako kľúčovým inštitúciám nezávislého súdnictva je základným právom, ako sa ustanovuje aj v článku 47 Charty základných práv EÚ. Jedným zo spôsobov, ako sa ENCJ snaží chrániť toto právo, je podpora nezávislosti, zodpovednosti a kvality súdnictva v Európe a podpora porozumenia a rešpektovania nezávislosti súdnictva. Na základe nedávneho vývoja vo viacerých členských štátoch Európskej únie sme dospeli k záveru, že mnohé krajiny sa v niektorých prípadoch odchyľujú od zásad právneho štátu, a preto zápasia s dodržiavaním uvedeného základného práva. Súdnictvo je pod tlakom, a preto existuje neustála potreba monitorovať stav vecí a presadzovať normy ENCJ pre nezávislé, ale zodpovedné a kvalitné súdnictvo.

Projekt nezávislosti, zodpovednosti a kvality súdnictva sa snaží dosiahnuť tento cieľ zavedením tzv. zlepšovacích cyklov, v ktorých je základom meranie nezávislosti a kvality súdnictva. Z hľadiska ENCJ sú kvalita a nezávislosť vzájomne prepojenými pojmami v dobre fungujúcom súdnom systéme. Kvalita justície a spravodlivosti je najvyšším cieľom. Nezávislosť zas nemôže existovať bez určitej úrovne zodpovednosti.

S cieľom merať nezávislosť, zodpovednosť a kvalitu v európskych súdnych systémoch vypracovala projektová skupina systém ukazovateľov identifikujúci osvedčené postupy

založené na normách ENCJ a ktoré hodnotia súdne systémy v členských a pozorovateľských krajinách ENCJ.

Postupom času vypracovala projektová skupina dva súbory ukazovateľov: jeden pre nezávislosť a zodpovednosť a jeden pre kvalitu. Cieľom je zasielať členom a pozorovateľom ENCJ tieto dotazníky každé tri roky. V roku nasledujúcom po vyplnení dotazníkov sa prediskutujú výsledky týchto dotazníkov, ohodnotia sa ukazovatele nezávislosti, zodpovednosti a kvality justície a identifikujú sa oblasti zlepšenia. Následne budú súdne rady vyzvané, aby vypracovali Akčné plány na zlepšenie justície na vnútroštátnej úrovni. V nasledujúcom roku je čas na implementáciu akčných plánov.

Okrem toho je nosnou časťou aktivít aj vykonanie prieskumu vnímanej nezávislosti medzi sudcami. Prieskum sa pýta sudcov na ich vnímanie nezávislosti. Týmto spôsobom sa monitoruje nielen formálna nezávislosť (pravidlá a regulácia), ale chráni sa aj názor samotných sudcov. Výsledky prieskumu sú súčasťou dotazníka o ukazovateľoch

Takýmto spôsobom sa má zabezpečiť pravidelné monitorovanie zlepšovacích cyklov a zároveň podporuje pozitívne zmeny v súdnictve. Tento rok sa projektový tím zameria na meráciu časť cyklu, čo znamená, že na dotazníky ukazovateľov nezávislosti, zodpovednosti a dotazník kvality má odpovedať čo najviac súdnych rád.

Vypracovanie systému ukazovateľov a dotazníkov nastoľuje v rámci ENCJ aj niektoré ďalšie dôležité činnosti. Napríklad pri prieskume medzi sudcami a prieskume medzi právnikmi o nezávislosti sudcov, ktorý sa uskutočnil v minulom roku, je možné vychádzať zo zistení a výsledky prieskumov zahrnúť aj do finálneho skóre pri posudzovaní stavu nezávislosti a zodpovednosti v konkrétnom justičnom systéme. ENCJ nemôže pri hodnotení stavu nezávislosti a zodpovednosti opomenúť ani externé údaje o vnímanej nezávislosti súdnictva jednotlivcami a spoločnosťou.

Jedna dôležitá skupina je však vo všeobecnosti vynechaná pri skúmaní stavu nezávislosti a zodpovednosti a tou sú tzv. „užívatelia súdov“ – „court users“. Dôvodom chýbajúcich údajov od tejto skupiny je skutočnosť, že vo väčšine krajín chýbajú, resp. sa nevykonávajú prieskumy o tom, ako užívatelia súdov vnímajú nezávislosť justície a sudcov, a aké majú skúsenosti so súdmi vo všeobecnosti. Z tohto dôvodu ENCJ navrhuje vypracovať formát/vzor prieskumu medzi touto skupinou, ktorý by mohli justičné orgány, predovšetkým členovi ENCJ – teda súdne rady použiť na zistenie toho, či užívatelia súdov cítia spokojnosť. Prieskum používateľov súdu by sa mal zaoberať oboma oblasťami: aj nezávislosťou a zodpovednosťou ako aj kvalitou justície.

V minulom roku ENCJ začal vývojom formátu prieskumu. Tento rok bude potrebné tento formát prehodnotiť a podľa potreby upraviť a spripomienkovať tak, aby sa dal aplikovať v členských štátoch. Okrem toho by sa mala prediskutovať aj možnosť pilotného testovania prieskumu v konkrétnej čl. krajine, resp. krajinách.

V roku 2017/2018 si ENCJ tiež definovala víziu kvality súdnictva. V súvislosti so zadefinovaním vízie kvality justície je potrebné, aby si súdne rady definovali svoju úlohu pri zabezpečovaní kvality súdnictva v rámci ich justičného systému. Ak úlohy súdnych rád v oblasti kvality zostanú nejasné, ukazovatele kvality pravdepodobne nepovedú k zlepšeniam, ktoré by mohli iniciovať samotné súdne rady a to na vnútroštátnej úrovni. Definovanie rámca kvality na vnútroštátnej úrovni je niečo, čo sa ešte neuskutočnilo a teda ide o ambiciózny plán. Keďže súdne rady môžu zohrávať a v mnohých krajinách zohrávajú dôležitú úlohu pri zabezpečovaní a zvyšovaní kvality súdnictva, je nevyhnutné, aby sa ENCJ venovala tento rok hodnoteniu kvality súdnictva na základe vyplnenia dotazníka obsahujúceho ukazovatele kvality členskými a pozorovateľskými súdnymi radami.

Úlohy vyplývajúce z Pracovného plánu ENCJ na projektový rok 2019/2020

1. *Vypracovanie dotazníka k hodnoteniu stavu nezávislosti a zodpovednosti; objektívne zhodnotenie vyplneného dotazníka menšou expertnou skupinou zloženou predovšetkým zo zástupcov akademickej obce – o zložení rozhoduje súdna rada;*

termín: **30. novembra 2019;**

Predsedníčka podá správu o plnení v dňoch 12.-13. decembra 2019 v Bruseli.

Vid' príloha č. 1

2. *Diskusia o výsledkoch Prieskumu medzi sudcami o ich nezávislosti (vykonaného v prvej polovici roku 2019; výsledky prezentované na VZ v Bratislave); informovanie sudcov o výsledkoch – ako? ;*

termín: **priebežne do konca roku 2019**

Predsedníčka podá správu o plnení v dňoch 12.-13. decembra 2019 v Bruseli.

Vid' príloha č. 2

3. *Vypracovanie vzoru Prieskumu spokojnosti medzi užívateľmi súdov – spripomienkovanie otázok členskými súdnymi radami, zaslanie pripomienok do ENCJ; schválenie formátu na decembrovom zasadnutí ENCJ a následné testovanie v 4 krajinách;*

termín: **do 30. novembra 2019** zaslanie pripomienok;

Predsedníčka podá správu o plnení v dňoch 12.-13. decembra 2019 v Bruseli.

Vid' príloha č. 3

4. *Vypracovanie dotazníka k hodnoteniu kvality justície – vyplní súdna rada*

termín: **30. novembra 2019**;

termín: **do 30. novembra 2019** zaslanie pripomienok

Predsedníčka podá správu o plnení v dňoch 12.-13. decembra 2019 v Bruseli.

Úloha pre Súdnu radu SR – Návrh

Vytvorenie stálej komisie Súdnej rady Slovenskej republiky **pre plnenie úloh súvisiacich s členstvom Súdnej rady Slovenskej republiky v Európskej sieti súdnych rád.**